GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 106. *Duminecă 12 (24) Maiu* **1885.**

Din causa S-telorŭ sërbătorĭ, ḍiarulŭ nu va apăré pănă Marţi séra.

Braşovŭ, 11 (23) Maiu 1885.

Sërbătórea ce s'a întocmitŭ în Pesta în onórea consiliului municipalŭ din Viena, şi sărutările ce şi-au datŭ cei doi primarĭ: alŭ Vienei şi alŭ Peştei, face pe fóia oposiţională din Cluşiu, së se năpustéscă asupra Nemţilorŭ austriacĭ.

„Nu ne pasă nouĕ. Sërbătoréscă şi înfrăţéscă-se cei din Budapesta cu cei din Viena. Dar ne rugămŭ de ertare, ḍice „Ellenzek", acéstă visită nu ne scóte pe noi nicĭdecum din sărite. Maghiarii, nu punŭ aşa mare pondŭ pe visita Austriacilorŭ. *Timeo Danaos et dona ferentes.*"

Numita fóiă 'şĭ motivéză acéstă amărăciune, ce i-a pricinuit'o festivitatea şi sărutările maghiaro-nemţescĭ, pe faptulŭ, că făloşii Austriacĭ — cum ĭĭ numesce ea — au lăsatŭ triste reminiscenţe între Maghiarĭ, pe carĭ trei sute de anĭ i-au torturatŭ cu germanisarea şi i-au lovitŭ în autonomia lorŭ politică şi naţională. Au avutŭ de a suferi nu numai ei, ci şi Cehii şi Polonii, căcĭ Viena, care concentrase tótă puterea în mâna ei, i-a ţinutŭ pe toţĭ în frêu.

Parola făloşilorŭ austriacĭ, ḍice fóia cluşiană, a fostŭ: confiscarea drepturilorŭ constituţionale, parolă la care nicĭ acum n'au renunţatŭ. Altfelŭ adĭ ar fi Pesta ceea ce e Viena, adecă capitala imperiului austro-ungarŭ, ér Viena ceea ce este Pesta.

„Së ne feréscă Dumneḍeulŭ Maghiarilorŭ de pretinia şi frăţietatea Nemţilorŭ, căcĭ întréga Ungariă ar simţi şi ar esperia din nou, câtŭ de sinceră este amiciţia capitalei austriace, care caută pretinia nóstră. ca së se pótă apëra de Slavĭ."

Şi cine îşĭ varsă amarulŭ pe Nemţĭ cu atâta focŭ? O fóiă maghiară, care apróbă tóte mësurile reacţionare luate de stăpânii noştri în contra Nemaghiarilor, o fóiă care deşi e oposiţională, dar merge mână în mână cu foile mamelucescĭ, când e vorba de a se lovi necurmatŭ în drepturile politice şi naţionale ale Nemaghiarilorŭ.

Pentru Maghiarĭ germanisarea a fostŭ o tortură, ér pentru Nemaghiarĭ foile unguresci găsescŭ ca maghiarisarea, restrîngerea drepturilorŭ nóstre, suprimarea libertăţii pressei, pëtrunderea gendarmilorŭ în biserici, împedecarea serbărilorŭ nevinovate, tóte acestea suntŭ *ambrosiă.*

Dacă ne ridicămŭ vocea în contra unorŭ mësurĭ, care au întrecutŭ cu vârfŭ şi îndesatŭ pe cele din timpulŭ absolutismului, foile unguresci ne declară trădătorĭ, ba guvernamentalulŭ „Magyar Polgar" merge până a declara în colónele sale, că stăpanii ne vorŭ face „patrioţĭ" în înţelesulŭ ideii de statŭ maghiarŭ chiar şi cu baioneta, dacă va fi nevoiă, adecă dacă vomŭ fi totŭ aşa de „îndërĕtnicĭ" ca până acuma, şi nu ne vomŭ lăsa sa ne musce şérpele de inimă, renunţândŭ la limba, naţionalitatea şi drepturile nóstre.

Dacă ceremŭ së ni se respecteze aceste tesaure ale nóstre, ale Nemaghiarilorŭ, ca fiindŭ egalĭ îndreptăţiţĭ cu naţiunea maghiară, „Budapesti Hirlap" strigă, că „agitămŭ" în contra statului, că nu vomŭ fi cruţaţĭ, şi ne dă a înţelege, că reacţiunea, cu care s'au înarmatŭ stăpânii de adĭ în contra nóstră, va merge şi mai departe: „va restrînge, dacă nu chiar va înlătura, însaşĭ autonomia comitatelorŭ."

Acestea suntŭ „fericirile" în care ne scaldă stăpânii noştri; şi cu tóte astea „Elllezék" nu are nicĭ măcar atâta bunŭ simţŭ şi atâta respectŭ faţă cu însăşĭ naţiunea maghiară, ca celŭ puţinŭ să nu mai vorbéscă de „triste reminiscenţe şi de confiscarea drepturilorŭ constituţionale prin făloşii Austriacĭ," când noi Nemaghiarii suntemŭ tractaţĭ ca sub celŭ mai aspru absolutismŭ. Şi pentru ce acésta? Nicĭ însuşĭ Tisza nu o scie, căcĭ n'a fostŭ în stare së-şĭ motiveze în parlamentŭ întroducerea mësurilorŭ esceptionale.

Nu credemŭ, că sub absolutismulŭ nemţescŭ, vr'o fóiă austriacă së fi propusŭ pentru Maghiarĭ *cnutulŭ şi Siberia,* s'a găsitŭ însă mai ḍilele trecute o fóiă maghiară, care së propună acestea pentru noi Românii. Nu'i vorbă pe noi nu ne înspăimêntă astfelŭ de ameninţărĭ, ci vomŭ merge înainte apërându-ne drepturile cu arma legii. Er câtŭ pentru tristele reminiscenţe de sub absolutismŭ, servéscă-le stăpânilorŭ nostri de esemplu.

—o—

Neutralisarea canalului de Suez.

Europa de multŭ îşĭ bate capului së neutraliseze canalulŭ de Suez pentru tóte eventualităţile. Subcomisiunea conferinţii pentru neutralisarea canalului de Suez a compusŭ unŭ tractatŭ, care cuprinde următórele stipulaţiunĭ:

1. Canalulŭ së fiă deschisŭ în timpulŭ de pace câtŭ şi în timpulŭ de rësboiu atâtŭ pentru corăbiile comerciale, câtŭ şi pentru cele militare fără diferinţă de pavilionŭ, de aceea se obligă contractulŭ a nu împedeca libera trecere nicĭ în timpŭ de rësboiu, nicĭ în timpŭ de pace nicĭ nu-lŭ vorŭ supune la altŭ dreptŭ de rësboiu. 2. Deórece canalulŭ cu apă dulce se socotesce fórte de lipsă pentru canalulŭ maritimŭ, de aceea puterile se obligă faţă cu compania canalului de Suez, că vor îngriji, ca canalulŭ de apă dulce së nu se astupe. 3. Materialulŭ şi zidirile canalului se asigureză. Nu se vorŭ face fortificaţiunĭ, care arŭ domina şi arŭ ameninţa canalulŭ. Ba nicĭ unŭ punctŭ, care arŭ ameninţa şi arŭ domina canalulŭ, nu se póte ocupa militaresce. Tóte intrările în porturile canalului precum şi tóte apele teritoriale suntŭ scutite de orice acţiune militară. 5. In acelea nu este ertatŭ nicĭ se încarce nicĭ se descarce corăbii cu trupe, cu provisiunĭ, cu muniţiunĭ şi cu materialŭ de rësboiu. Corăbiile trebue së trécă iute şi së nu rĕmână în portulŭ Said séu Suez mai multŭ de 24 óre. Punctele 6 şi 7 privescŭ pagubele din canalŭ ce le-arŭ causa vr'o corabiă de rësboiu şi pentru care e responsabilă puterea, a cui e corabia. 8. Nicĭ o putere nu póte ţine în apele canalului corăbii de rësboiu, ér în Said şi în Suez póte ţine numai două corăbii de rësboiu. 9. Së se aprecieze drepturile Sultanului şi ale Chedivului. 10. Se va compune o comisiune, care va îngriji de politica canalului. 11. Prescrie Egiptului së ia mësurĭ, ca canalulŭ së fiă respectatŭ şi la casŭ de nevoiă së apeleze la Turcia şi la puterile signatare. 12. Norméză, ca nicĭ o putere signatară cu privire la canalŭ së nu umble după folóse, nicĭ după privilegiu. 13. Apëră drepturile Sultanului. 14. Obligă puterile signatare, ca së încunosciinţeze şi pe acelea puterĭ, care n'au subsemnatŭ acestŭ tractatŭ şi së le învite, ca së-lŭ priméscă şi ele.

—o—

ESPOSIŢIUNEA DIN PESTA.

In ce numërŭ e representată naţionalitatea maghiară la esposiţiunea din Pesta, ni-o spune Franz Pulssky în »N. Pester Journal« Nr. 137.

„Cea mai mare parte a frumóselorŭ obiecte dela esposiţiune este, fără a se tăgădui, de origine semită ḍice Pulssky, restulŭ arată pretutindenea nume germane. Adevëraţii succesorĭ ai poporului, care a cuceritŭ Ungaria acum 1000 de anĭ, şia întemeiatŭ statulŭ, suntŭ pe sponce representaţĭ. Chiar şi în salonulŭ de artă, numele adevëratŭ maghiare suntŭ rarĭ şi fórte adesea numai o mască a rassei germane. Semiţii şi Arianii au făcutŭ din esposiţiune ceea ce este; Turanii nu s'au distinsŭ nicăirĭ prin artă şi industriă. Naţiunea maghiară de acum este tocmai unŭ poporŭ amestecatŭ, în care elementele turanice de multŭ s'au neutralisatŭ prin Arianĭ şi Semiţĭ.«

„Maghiarii, ḍice mai departe Pulssky, au aparţinutŭ acelorŭ popóre, care pricepŭ së domnéscă şi posedŭ »puterea de atracţiune,« de a suge elemente străine. Numai puţinĭ magnaţĭ, deputaţĭ şi chiar academicĭ se potŭ lăudă cu sânge curatŭ turanicŭ. Nicĭ unŭ Wenckheim nu se simte ca Germanŭ, nicĭ unŭ Nopcsa séu Josika ca Românŭ, nicĭ unŭ Somssich séu Kubicza ca Slavŭ, totŭ astfelŭ tóte naţionalităţile străine se vorŭ fussiona încetulŭ cu încetulŭ cu Maghiarii şi se vorŭ perde în ei. Esceptionândŭ pe Saşii ardelenĭ, deja toţĭ Germanii suntŭ mândri a fi Ungurĭ, adecă Maghiarĭ, Slavii din văile Carpaţilorŭ gravitéză spre Pesta şi nu spre Praga, Sërbii au căutatŭ seriosŭ unŭ modus vivendi, şi dacă Românii din Ardélŭ stăruescŭ încă busumflaţĭ în pasivitate, nu lipsescŭ şi „elemente mai cu minte,« care vëdŭ că suntŭ avisaţĭ a renunţa la prejudiţiele lorŭ.

»Prin asimilarea Germanilorŭ şi Semiţilorŭ cu naţiunea domnitóre, continuă Pulssky, acésta va deveni o naţiune industrială în stare a concura cu Vestulŭ şi a'şĭ împlini problema sa civilisătóre în Orientŭ.«

Va së ḍică esposiţiunea din Pesta, după mărturisirea învĕţatului »maghiarŭ,« nu este maghiară, ci mai multŭ germană şi jidovéscă; sânge curatŭ turanicŭ mai că nu esistă, ci unŭ amestecŭ, mai cu sémă de Semiţĭ şi Arianĭ. Cu tóte acestea, Pulssky totŭ sperézâ într'o »turmă şi unŭ păstorŭ,« pentru că acelŭ puţinŭ sânge turanicŭ are (?) „putere de atracţiune.«

Deşartă speranţă! Dér ce ḍicŭ foile din Cluşiu la mărturisirile lui Pulssky? Şi ele suntŭ de mare preţŭ pentru noi din punctulŭ de vedere culturalŭ şi statisticŭ cu privire la naţiunea maghiară. Magnaţĭ, deputaţĭ, academicĭ, partea cea mai mare suntŭ nemaghiarĭ, de asemenea artiştii şi industriaşii etc. Cu tóte acestea, datele statistice oficiale scotŭ la ivélă sumedeniă de Maghiarĭ. Cum, ni-o spune Pulssky în rêndurile de mai susŭ şi foiletonulŭ nostru statisticŭ.

—o—

SCIRILE ḌILEI.

Aflămŭ că d. G. Iónŭ, şefulŭ filialei din Braşovŭ a Băncii »Albina,« e numitŭ directorŭ provisorŭ în loculŭ rĕposatului Visarionŭ Romanŭ. Mai aflămŭ, că prin schimbările ce se vorŭ face în urma ocupării definitive a postului de directorŭ, d. Petra Petrescu, subşefulŭ filialei de aci, va fi numitŭ şefŭ alŭ acestei filiale, postŭ ce deja îlŭ ocupă provisoriu. Numirea d-lui Petra Petrescu în acéstă calitate e din cele mai nimerite, fiindŭ bine vëḍutŭ în societatea braşovénă şi bucurându-se de simpatiile tuturora. D-sa merită cu totŭ dreptulŭ acéstă numire, ca unulŭ din cei mai vechi funcţionarĭ ai institutului, care a lucratŭ cu unŭ deosebitŭ zelŭ pe terenulŭ ramurei, căreia s'a consacratŭ.

—0—

Ni se scrie din Rêşnovŭ, că ciobanii d-lui George Proca au prinsŭ în munte în Mălăeştĭ unŭ frumosŭ puiu de ursŭ de genŭ femininŭ, cam în vërstă de 9 lunĭ. Puiulŭ mănâncă lapte şi altele, mai multŭ dórme, când îlŭ năcăjesce e rëu şi arţăgosŭ. Ciobanii cu mare greutate au scăpatŭ de mama lui, aruncândŭ după ea cu bolovanĭ şi cu tăciunĭ, şi astfelŭ au silit'o së fugă ursóica cu unŭ altŭ puiu ce mai avea.

—0—

In Blaşiu tênërulŭ K...n a împuşcatŭ la 19 Maiu n. cu unŭ revolverŭ asupra tatălui sëu, fiindcă nu voia së 'i dea de cheltuială atâţia banĭ câţĭ ceruse. Din 4 glónţe, trei s'au găsitŭ şi s'au şi scosŭ. Criminalulŭ fiu,

care 'şî vênduse o haină ca sĕ'şî cumpere revolverulŭ, e arestatŭ. Nenorocitulŭ tată se află în spitalŭ.

—0—

In Sĕncelulŭ de lângă Sibiiu au arsŭ totalŭ casele a 14 economî. Miseria e cu atâtŭ mai mare, că nicî una n'a fostŭ asigurată. Pentru ajutorarea nenorociţilorŭ se va întocmi unŭ concertŭ de binefacere.

—0—

Atragemŭ atenţiunea publicului asupra anunţului pe pagina a patra din numĕrulŭ de Vinerî alŭ fóiei nóstre: Hala din Gróverŭ (Festhalle), unde Marţî în 26 Maiu n. a treia ḑi de Rusalii se va da o mare serată cu Concertŭ cu douĕ musicî: militară şi orăşenéscă. Fiindŭ o festivitate deosebită, d. Fridericŭ Schmidt a îngrijitŭ de mâncările şi bĕuturile cele mai bune.

—0—

Suntemŭ informaţî, că Duminecă în 7 Iuniu n. va plecá de aci unŭ trenŭ de plăcere separatŭ la Sighişóră, care e încântătóre prin frumósa sa posiţiune. Preţurile pentru ducere şi întórcere vorŭ fi fórte reduse. Atragemŭ atenţiunea on. cetitorî asupra diferitelorŭ folóse ce oferŭ asemenea escursiunî atâtŭ cu privire la petrecere, câtŭ şi cu privire la comerţŭ şi industriă.

—0—

Ucigaşulŭ Mathias Bednarzik, care omorîse o fată, a fostŭ spênḑuratŭ la 20 Maiu n. în Viena.

—0—

Marea călĕtoriă de esercițiu a statului majorŭ generalŭ austriacŭ, sub conducerea loc. mareşalŭ de câmpŭ br. Beck şi a br. Cornaro, începe în Iuniu şi va dura trei sĕptĕmânî. Ofiţerii corpului statului majorŭ generalŭ se vorŭ aduna la 1 Iuniu în Iglau. Problema ce se va resolva în acéstă călĕtoriă de esercițiu este: duşmanulŭ, care a apucatŭ înainte cu pregătirile de operaţiune, a pĕtrunsŭ din Lausitz în Boemia nordostică, şi armata adunată în Moravia sĕ mérgă în contra lui. Operaţinnile presupuse se vorŭ îndrepta cătră Elba de susŭ, aşa că ciocnirea va fi între Kolin şi Pardubitz.

—0—

»Lothring Ztg.« comunică, că artista Sarah Bernhardt a fostŭ oprită de a juca în Metz şi Strassburg.

CORESPONDENŢA PART. DIN BUCOVINA.

De sub dealulŭ Colacilorŭ, Maiu 1885.

Domnule Redactorŭ! Câteva din numerele precedente ale stimatului D-v. ḑiariŭ au adusŭ în timpulŭ din urmă o corespondenţă interesantă din Bucovina cu subsemnătura: M. Scaevola.

Le-amŭ cititŭ tóte cu atenţiune, fiindŭ că m'au interesatŭ fórte şi trebue sĕ recunoscŭ, în ceea ce privesce cestiunea preoţilorŭ din Bucovina în genere, că d. Scaevola se află în totŭ dreptulŭ, şi că acésta este şi opiniunea publică despre dumnélorŭ. Aşŭ vrea sĕ fiu înse, cu permisiunea onoratului D-v. corespondentŭ, de opiniune, că d-sa la unŭ singurŭ lucru în cestiunea de faţă nu s'a gânditŭ cu tótă seriositatea. D-sa, precum se vede, voesce cu orî ce chipŭ a lua în apĕrare sórtea preoţilorŭ ajutorî din Bucovina, a aşa numiţilorŭ cooperatorî, condusŭ simplu de socotinţa d-sale, că dacă sórtea lorŭ s'ar îmbunătăţi, aceştia ar deveni adevĕraţii luminătorî şi amicî ai poporului nostru.

Óre sĕ fiă aşa precum spune Domnia Sa? Trebue sĕ stămŭ la îndoiélă faţă cu cele ce se petrecŭ înaintea ochilorŭ noştri. Până cand vorŭ umbla preoţii noştri cu cărmóje şi vorŭ fi plătiţî pentru funcţiunile ce le facŭ de cătră poporulŭ ţĕranŭ, starea şi véḑa preoţilorŭ noştri se va înjosi din ce în ce, pentruca cărmójele séu pomenele, cum le ḑicŭ dumnialorŭ înşişî, facŭ din preoţî simpli trăistarî, ér negoţulŭ cu poporulŭ ţĕranŭ pentru funcţiunî le têmpesce în atâta simţulŭ şi îlŭ facŭ cu timpulŭ aşa de lacomŭ încâtŭ cu încetulŭ devine pe de o parte preotulŭ inimiculŭ celŭ mai aprigŭ alŭ ţĕranului românŭ, numai din simpla causă, că Românulŭ nu vrea sĕ dea atâta câtŭ îi cere, ci îi dă numai jumĕtate din preţulŭ cerutŭ, ér pe de altă parte nu mai puţinŭ a începutŭ şi ţĕranulŭ a se înduşmăni cu preotulŭ, pentru că acesta e pretenţiosŭ peste mĕsură. E de doritŭ, ca acei onorabilî preoţî, carî voescŭ sĕ susţină onórea preoţimei române din Bucovina, sĕ contribue din rĕsputerî, că rĕulŭ sĕ se stârpéscă din rădăcina şi preoţimea nóstră sĕ şî împlinéscă cu sfinţeniă chemarea sa.

Preoţii la noi suntŭ astăḑî dotaţî în conformitate cu starea lorŭ socială şi ar fi la timpŭ, ca sĕ înceteze odată cu cârmójele ce înjosescŭ numai starea preoţéscă. Afară de salariulŭ cuvenitŭ, sĕ nu se ia dela nime nicî unŭ banŭ, ér procederea religiósă mai alesŭ la înmormêntărî ar trebuí sĕ deviă uniformă, ér nu bogatului sĕ i-se tragă la mórte tóte clopotele, pentru că au plătitŭ multŭ, ér sĕracului, pentru că n'are de unde, sĕ i se bată numai tóca, — devenindŭ credinţa în Dumneḑeu astfelŭ victima speculaţiunilorŭ, fără a mai fi ceea ce mântue pe omŭ. Unŭ esemplu numai din cele multe: Ruşii, carî locuescŭ Carpaţii bucovinenî, suntŭ cei mai vestiţî hoţî de vite; astăḑî au furatŭ doi boi, i-au tăiatŭ i-au vêndutŭ şi prefăcutŭ iute în banî, cu o parte din aceştî banî se ducŭ la mânăstirile apropiate, şi plătescŭ slujbe câtŭ de grase, ca să li se ierte pĕcatele, după acésta sĕ întorcŭ cu consciinţa uşurată cu restulŭ banilorŭ acasă, şi preste câteva ḑile plécă éraşî după câştigurî de natura celui memoratŭ.

Dar sĕ mĕ întorcŭ la ce scrie Scaevola. Voi întrebá înainte de tóte pe d. corespondentŭ, ce facŭ şi ce folóse aducŭ poporului acei preoţî tinerî, carî îmbrăţişândŭ nu de multŭ starea preoţéscă, Inaltŭ Présfinţia Sa părintele Mitropolitŭ alŭ Bucovinei şi Dalmaţiei nefiindŭ cu aceştia în nicî unŭ gradŭ de înrudire, i-a făcutŭ după fórte puţinî anî de serviţiu administratorî şi parochî pela parochiile cele mai mănóse, fiind-că aceştia promiteau mai multŭ decâtŭ alţii, că vorŭ fi preoţî adevĕraţî şi membri cei mai folositorî poporului din eparchia Inaltŭ Présfinţiei Sale? Dacă cineva şi în deosebî d. Scaevola ar dorí unŭ rĕspunsŭ la acéstă întrebare, apoi mai nimeritŭ decâtŭ articululŭ scrisŭ, dacă nu mĕ inşĕlŭ, în luna lui Faurŭ de unŭ corespondentŭ alŭ Dv. delângă Giumălău din Bucovina, nu s'ar puté da.

Nu voiescŭ a combate în principiu cele scrise de d. Scaevola în corespondenţele d-sale, ci mĕ alăturezŭ chiar la opiniunea d-sale, dar cu părere de rĕu trebue sĕ-i atragŭ atenţiunea asupra împrejurărei, că protejarea sistematică a cooperatorilorŭ tinerî pretinsă de d-sa nu e de felŭ la locŭ. Mie-mî vine a crede, că d. Scaevola e unŭ cooperatorŭ, care ar dorí o stare mai bună, a fi vr'unŭ protoereu bogatŭ de pela munţî.

Nu suntŭ în contra îmbunătăţirii stării omului, ci chiar mĕ bucurŭ de ea, dar sĕ nu uite d. Scaevola următorulŭ esemplu: De unŭ timpŭ încóce s'a strămutatŭ nnulŭ din cooperatorii, pe care şi d-sa singurŭ îlŭ numĕră între Românî bunî în comuna nóstră, fiindcă unde fusese înainte locuia într'unŭ bordeiu ţigănescŭ. După vr'o doi anî a începutŭ a'i merge binişorŭ, avea de unde trăì şi încă pe lângă acésta şi economisí ceva. In timpulŭ din urmă a rĕposatŭ în acéstă comună unŭ Românŭ lipitŭ pămêntului de sĕracŭ, care are patru ficiorî, dintre carî trei studiéză la scólele medii susţinuţî fiindŭ din mila ómenilorŭ cu inimă bună — însĕ astfelŭ susţinuţî, încâtŭ bieţii copii umblă de abia îşî încurcă ḑilele, neajungêndu le darurile benevole. Alŭ patrulea frate mai mare era pe lângă părintele sĕu acasă, grijindŭ de bolnavŭ şi luptându-se cu suferinţî şi nevoi, ajuta pe cei trei fraţî din scólă cu atâta, că le spală acasă singurŭ albiturile şi le trimetea în oraşŭ. Aicea era de ajutatŭ după mórtea sĕrmanului nefericitŭ. D. cooperatorŭ însĕ în locŭ de a face o colectă pentru ameliorarea stărei acestei nenorocite familii, nu s'a lăsatŭ până nu a storsŭ din gura copiilorŭ orfanî, susţinuţî prin nevoi, fóme şi nĕcasurî în scolî pe contulŭ binefăcătorilorŭ — 7 — adecă şépte fiorinî banî gata şi o traistă de pomene....

Ce ḑicî d-le Scaevola de astfelŭ de cooperatorî? Şi apoi d-ta creḑî, că puţinî suntŭ de calibrulŭ acesta? Şi apoi totŭ consistoriulŭ e de vină, că nu înaintéză cooperatorii şi îi lasă cooperatorî? **Clănău.**

Bătăile în scólele din Londra.

Acumŭ doi anî Hectorŭ France dovedise din ḑiarele parisiane, — ḑice »Românulŭ« — prin estracte din deosebite foi englese, că bătaia se practică în scólele din Londra, şi mai alesŭ în acelea de fete.

Aḑî corespondentulŭ englesŭ alŭ ḑiarului »le Figaro« povestesce unŭ casŭ, décă nu analogŭ dér celŭ puţinŭ destulŭ de vĕditŭ pentru a arétă cât de dulcî suntŭ moravurile engleze:

Ministrulŭ de interne, ḑice corespzndentulŭ, a fostŭ interpelatŭ în Camera comunelorŭ asupra unui faptŭ, care nu face cinste moravurilorŭ englese, a cărorŭ cruḑime o dovedesce. Intr'o scólă, unŭ băiatŭ aşa a fostŭ de cruntŭ bătutŭ de către tovarăşii sĕî, că a muritŭ din acéstă causă. E unŭ obiceiu care constă, sĕ tréca unŭ scolarŭ mai tênĕrŭ printre douĕ rêndurî de elevî mai în vêrstă. Fiăcare din cei mai în vêrstă dă victimei o serie de pumnî în spate; băiatulŭ de témă, ca sĕ nu fiă pedepsitŭ de către profesorî şi bătutŭ din nuoŭ de către tovarăşii sĕi, la începutŭ nu s'a plânsŭ de locŭ. A trebuitŭ, ca părintele sĕu desperatŭ sĕ-i smulgă secretulŭ rănilorŭ, de care medicii nu-şî putea bine dă séma.

Ministrulŭ a ordonatŭ o anchetă. Administraţia scólei a réspunsŭ luândŭ lucrurile de susŭ. Opiniunea publică însĕ s'a emoţionatŭ şi afacerea a venitŭ înaintea justiţiei criminale. Se vorŭ pedepsí óre autorii acestui asasinatŭ, care nu este celŭ dintêiu de acestŭ soiu în scólele englese? Nu trebue tocmai de trasŭ prea multă nădejde, într'o ţéră unde cu tóte aceste, societatea pentru protecţiunea animalelorŭ voiesce sĕ interḑică tragerea la ţintă cu porumbei. Ah! décă copii ar fi păsĕrî séu cai, atuncî ar fi altŭ lucru. Până atuncî însĕ nefiindŭ încă înfiinţată societatea de protecţiune a neamului omenescŭ, pré puţinî sorţî suntŭ de a satisface opiniunea publică, cu dreptŭ cuvêntŭ indignată de acestŭ omorŭ.

CONVOCARE.

On. domnî membri ai casinei române din Orĕştiă suntŭ invitaţî prin acésta a participá la adunarea generală constituantă, ce se va ţiné în 26 Maiu n. c. în Orĕştiă pe basa statutelorŭ aprobate de înaltulŭ ministeriŭ r. ungurescŭ.

Orĕştiă, 20 Maiu 1885. Samuilŭ Popŭ, v.-preşedinte.

SCIRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Paris, 23 Maiu. — Victor Hugo a muritŭ. In senatŭ preşedintele spuse, că Victorŭ Hugo, care de 60 de anî a provocatŭ admiraţiunea Franciei şi a lumei, a trecutŭ la nemurire. Preşedintele propuse sĕ se ridice şedinţa în semnŭ de doliu. Ministrulŭ preşedinte declară, că guvernulŭ consideră doliulŭ ca unŭ doliu naţionalŭ, şi prin urmare propuse, ca înmormêntarea sĕ se facă pe cheltuiala statului.

Bucurescî, 23 Maiu. — A patra aniversare a ridicării României la rangulŭ de regatŭ s'a serbatŭ în modŭ strălucitŭ. Oraşulŭ e împodobitŭ cu drapele, pe strade circulă o mulţime de ómenî nespusŭ de mare.

Viena, 23 Maiu. — La escursiunea ce o va face reuniunea „Concordia" de Rusalii, ca sĕ visiteze esposiţia din Pesta, vorŭ lua parte 104 membri. Regina şi archiducesa Valeria au ple-

FOILETONŬ.

Poporaţiunea română şi recensĕmêntulŭ poporaţiunei dela începutulŭ anului 1881.

II.

Cu recensĕmêntulŭ poporaţiunei dela începutulŭ anului 1881 efectuitŭ pre basa ord. de lege LII. din 1880, s'a începutŭ o eră nouă în statistica popórelorŭ din regatulŭ ungarŭ, putemŭ ḑice: s'ă ruptŭ ghiaţa, întru atâta, încâtŭ cu ocasiunea acelui recensĕmêntŭ, spre a se puté statorí numĕrulŭ naţionalităţilorŭ deosebite, pentru ântêia óră a fostŭ admisă şi rubrica limbei materne.

Până atuncî, guvernulŭ ungurescŭ, avêndŭ témă, ca nu cumva sĕ se dovedéscă, că numĕrulŭ Maghiarilorŭ faţă cu totalitatea naţionalităţilorŭ din regatŭ este prea micŭ, mai ântêiu a voitŭ de o parte sĕ se asigure pre cale indirectă despre mărimea numerică a poporaţiunei maghiare, ér de altă parte s'a nisuitŭ, ca între tóte împrejurările sĕ afle modalităţile, prin carî îi este posibilŭ a scóte la ivélă celŭ puţinŭ o maioritate relativă numerică considerabilă a poporului maghiarŭ. Cumcă temerea era generală, că naţiunea maghiară nicî prin o maioritate óre-care relativă mai însemnată nu-şî va pnté justificá politica sa înaintea statelorŭ civilisate, este evidentŭ din pertractările, carî au premersŭ recensĕmêntului dela începutulŭ anului 1881 atâtŭ în comisiunea pentru statistică, câtŭ şi în parlamentŭ, mai cu sémă în casa deputaţilorŭ din Pesta.

Este cunoscutŭ, că unŭ deputatŭ chiar în preséra începerei lucrărilorŭ de recensĕmêntŭ a interpelatŭ pre ministrulŭ br. Kemény, care atuncî era la portofoliulŭ ministerului reg. ung. de agricultură, industriă şi comerţŭ, că îngrijitu-s'a, ca numĕrulŭ Maghiarilorŭ sĕ ésă câtŭ de mare? Ministrulŭ la interpelare, între urările generalî, negenatŭ a rĕspunsŭ cu unŭ »da« îndestulitorŭ.

De sine se înţelege, că între atarî împrejurărî numai de unŭ recensĕmêntŭ oficiosŭ, séu putemŭ ḑice: oficialŭ chiar a pututŭ fi vorba, dar nu de unulŭ imparţialŭ şi esactŭ întru tóte. Scopulŭ era evidentŭ; apoi celorŭ dela putere, carî tóte le aveau la îndĕmână şi carî dispunŭ şi astăḑî de unŭ bunŭ aparatŭ administrativŭ, nu le-a causatŭ multă greutate punerea în lucrare a acelorŭ mijlóce, prin carî numĕrarea la aparinţă şi după forma ei esternă sĕ se arate câtŭ numai se póte de corectă, ér în esenţa sĕ nu reésă în şi spre detrimentulŭ naţionalităţii domnitóre. Keleti, care în decursulŭ a ḑece anî a avutŭ destulŭ timpŭ pentru studiérea cestiunei, s'a angajatŭ, lucrările s'au începutŭ după planulŭ bine croitŭ, şi încă înainte de terminarea prelucrărei datelorŭ, în disertaţiunea prelésă în una din şedinţele academiei scienţifice maghiare din Pesta, despe resultatele enumĕrărei poporaţiunei dela începutulŭ anului 1881 a declaratŭ, că imposanta maioritate relativă de 46·65% a poporaţiunei maghiare din Ungaria, Transilvania şi Banatŭ este asigurată; ba Keleti în acea disertaţiune anticipată a mersŭ şi mai departe afirmândŭ, că în realitate — deşi din datele compuse şi lucrate după poruncă cu acea ocasiune nu i-a succesŭ a scóte — poporaţiunea maghiară faţă cu celelalte naţionalităţî din ţinuturile numite trece şi preste 50%. In urmă, ca disertaţiunea sĕ-şî aibă efectulŭ sĕu a asiguratŭ pre academiştii maghiarî, că cu ocasiunea recensĕmêntului celui mai deaprópe se va puté fabricá şi maioritatea numerică absolută a poporului maghiarŭ. Lucru firescŭ, că de odată nu merge, pentru că ar fi unŭ ce pré bătĕtorŭ la ochî şi nu s'ar puté justificá aşa uşorŭ »procedura imparţială« (?!).

Cum s'a adunatŭ datele prin comitate şi cum s'a pusŭ în lucrare cu acea ocasiune în favorulŭ celorŭ de la putere întregulŭ aparatŭ administrativŭ este lucru de notorietate publică, dar fiindcă nu toţî au cunoşcinţă despre tóte în parte şi pre basa esperienţei mele proprie trebue sĕ dechiarŭ, că datele adunate în 1881, deşi póte nu suntŭ falsificate în modŭ tendenţiosŭ, dar celŭ puţinŭ suntŭ necorecte şi că neesactitatea este multiplă şi efeptuită în modŭ sistematicŭ mai în tóte fasele, prin carî a trecutŭ prelucrarea

catŭ aseră la Feldaffing. Regele le-a însoţitŭ pănă la gară.

Paris, 23 Maiu. — Victorŭ Hugo a rĕposatŭ fórte uşorŭ. Preşedintele camerei a cerutŭ, ca cosciugulŭ sĕ se espună sub unŭ arcŭ de triumfŭ. Consiliulŭ municipalŭ a hotărtŭ sĕ se aşeḑe în Pantheon.

—o—

TELEAGRMĂ PART. A »GAZ. TRANS.«

Pesta, 23 Maiu. — Celebrulŭ poetŭ şi scriitorŭ francesŭ Victor Hugo a murită în Paris erĭ la 2 óre din ḑi în etate de 83 de anĭ. Opurile lui se urcă la peste 45, averea rĕmasă face 4 milióne.

—o—

DIVERSE.

Unŭ copilŭ născutŭ cu códă. — Citimŭ următórele în »Tutova« din Bêrladŭ: »In ḑiua de 23 Aprilie anulŭ curentŭ femeia Catinca, soţia locuitorului Apostu Ungurŭ din comuna Iepurenĭ, acestŭ judeţŭ, a născutŭ unŭ copilŭ de sexulŭ masculinŭ, avêndŭ o códă cărnósă cu pĕrŭ împrejurŭ în partea posterióră a colónei vertebrale, de 3 centimetri lungimea şi 1/2 centimetru grosimea. Celelalte membre fisice ale acestui copilŭ, nu se deosebescŭ de ale altora.«

***

Sufletulŭ beţivului.— Citimŭ în »L'Echo de Paris:« Unŭ ţĕranu dintr'unŭ satŭ din Bretania, omŭ fórte superstiţiosŭ, se duce la unŭ preotŭ şi 'i spune, că i s'a arĕtatŭ sufletulŭ amicului sĕu Vilhelm, mortŭ de câte-va lunĭ. — Şi cum scii, întrebă preotulŭ, că a fostŭ sufletulŭ amicului d-tale Vilhelm? — Oh! rĕspunse ţĕranulŭ, pentru că bĕuse atât de multŭ, încâtŭ nu se mai putea ţiné pe picióre.

***

Mĕrulŭ ca medicamentŭ. -- Pentru cei carĭ suferŭ de pleope séu au ochii injectaţĭ cu sânge, sĕ cócă unŭ mĕrŭ reinette séu în lipsa acestui soiu, orĭ-care altulŭ, se-lŭ sfărâmă şi făcêndu-se din elŭ o cataplasmă într'o muselină séu într'o cârpă de olandă, se aplică pe ochiulŭ bolnavŭ; după 2 séu 3 ore vindecarea este sigură.

***

Patru gemenĭ. — Se scrie din Paris, că la 4/16 curentŭ, femeia Eugenie Rafichardt, soţia unui portarŭ din strada Monge Nr. 46, a născutŭ patru băieţĭ, toţĭ frumoşĭ şi bine desvoltaţĭ. Mama împreună cu cei 4 copii se află în cea mai perfectă sănetate.

***

Sinuciderea unui rabinŭ. — In America produce actualmente o mare sensaţiune sinuciderea unui rabinŭ, dr. David Stern, care şi-a curmatŭ viéţa în oraşulŭ St. Louis. Elŭ a lăsatŭ o scrisóre, ce conţine următórele: „Numele meu este David Stern; etatea 31 anĭ; loculŭ nascerei Manchester (Englitera); profesiunea rabinŭ ovreescŭ. Sub nicĭ o condiţiune nu vrĕu ca vre-unŭ rabinŭ séu preotŭ alŭ cutărei séu cutărei confesiunĭ sĕ oficieze la mormêntulŭ meu unŭ serviciu divinŭ. Banii şi bijuteriile ce se vorŭ găsi la mine le lasŭ săracilorŭ. Singurulŭ motivŭ ce-lŭ potŭ indica lumei pentru faptulŭ meu este, că după o luptă de ḑece anĭ amŭ ajunsŭ la convicţiunea, că nedreptatea şi egoismulŭ stăpânescŭ lumea şi pentru că n'amŭ destulă putere nicĭ inclinaţiune a mai urma lupta şi de aci înainte. Suntŭ desgustatŭ.« Dr. Stern, care era partisanŭ alŭ reformei celei mai radicale, trecea dreptŭ unulŭ din ómenii cei mai învĕţaţĭ. După ce a demisionatŭ acum trei lunĭ din funcţiunea ce ocupa în oraşulŭ Wilkembarre, se făcŭ predicatorŭ la Filadelfia propagândŭ ideia de a se înlocui la ovrei serbarea Sâmbetei prin aceea a Duminicei.

***

Engleza şi Irlandeza. — O dómnă engleză şi o dómnă irlandeză se întâlnescŭ într'unŭ salonŭ şi începŭ următórea convorbire: — Nu cunoscŭ bine obiceiurile irlandeze, ḑise dómna engleză, dér mi-s'a afirmatŭ că la d-vóstrĕ, îndată ce unŭ bărbatŭ îşĭ ridică ochii asupra unei dómne, acésta îi ḑice îndată, creḑêndŭ că voiesce sĕ-i ofere o bĕutură răcoritóre: Vĕ mulţămescŭ, preferŭ vinulŭ de Porto. La aceste cuvinte dómna irlandeză rĕspunse: — Se póte ca Irlandezele sĕ voiască câte odată a bea puţinŭ vinŭ, dér mi s'a afirmatŭ că la d-vóstrĕ, în Englitera, îndată ce unŭ bărbatŭ îşĭ ridică ochii asupra unei domnişóre, acésta îi ḑice îndată roşindŭ: — Te rogŭ domnule, grăbesce-te de întrébă pe tata!

***

Căpitanulŭ Boyton, inventatorulŭ costumului de înnotatŭ, cu care a trecutŭ în notŭ canalulŭ până la Dower, îşĭ permise acum câte-va ḑile o glumă la mieḑulŭ nopţii şi înotă în portulŭ din Newyork, îmbrăcatŭ cu îmbrăcămintea sa de gumă, la corabia engleză „Garnet« ancorată acolo, fără ca sentinela de pe bordulŭ corăbiei sĕ-lŭ fi observatŭ. Ajunsŭ acolo, îi succese de a lega o torpilă de o bârnă plutitóre, care apĕra prora corăbiei şi după aceea înnotă érăşĭ neobservatŭ îndĕrĕtŭ. Valurile împinseră torpila sub corabiă, unde maĭ târḑiu a fostŭ observată, ceea ce produse mare spaimă printre ómenii corăbiei. Boyton a mărturisitŭ, că gluma acésta a făcut'o din rĕsbunare către admiralitatea engleză, fiindcă acésta nu i-a aprobatŭ invenţiunea sa, după cum trebuia.

***

Anulŭ nou la Chinezĭ. — Chinezii au avutŭ acum de curêndŭ sĕrbătorile lorŭ de anulŭ nou; ele au ţinutŭ unŭ-spre-ḑece ḑile. Ei s'au preocupatŭ cu totulŭ de aceste sĕrbătorĭ, uitândŭ orĭ ce altŭ, până chiar şi rĕsboiulŭ din Congo. Intr'o scrisóre din Sangai gasimŭ amĕnuntele cele mai pitorescĭ. Tóte prăvăliile au fostŭ închise, afacerile au fostŭ suspendate, oficerii şi soldaţii au obţinutŭ unŭ concediu de 15 ḑile, generaii însoţiţĭ de soţiile lorŭ s'au dusŭ sĕ felicite pe guvernorulŭ generalŭ pentru anulŭ nou, teatrele au fostŭ închiriate, dându-se în ele prânḑurĭ (cian ciau) nesfârşite. Aceste teatre suntŭ închiriate câtŭ va ţiné sĕrbătorile. La Tien-Tsin, generarii gardei au plătitŭ o chiriă de 10,000 taelĭ, adecă aprópe 75,000 francĭ.

***

Divorţurile parisiane. — Noua lege francesă asupra divorţului a pusŭ pe lucru pe magistraţii din Paris. La ora de faţă se ạflă la tribunalŭ 1827 cererĭ de divorţŭ, şi 'n fiecare ḑi se facŭ altele nouĕ. La acéstă cifră trebuie a adăoga numĕrulŭ divorţurilorŭ deja pronunţate la primăriile celorŭ douĕ-ḑecĭ de arondismente ale Parisului.

***

Procesŭ în contra împĕrătesei Eugenia. — Intre oraşulŭ Marsilia, visteria Statului şi împĕrătésa Eugenia s'a ivitŭ unŭ mare conflictŭ. In anulŭ 1880 împĕrătésa dărui oraşului Marsilia unŭ museu, edificatŭ în 1855 pe spesele listei civile. Consiliulŭ comunalŭ ultraradicalŭ din Marsilia primi acéstă donaţiune cu mare mulţumită. Acumŭ vine însĕ visteria statului şi cere séu dela împĕrătésa séu dela oraşulŭ Marsilia o sumă de 90,000 francĭ ca dare de donaţiune. Impĕrătesa refusă plătirea şi afirmă, că oraşulŭ Marisilia, ca primitorŭ alŭ donaţiunei, trebue sĕ pórte pre lângă folóse, şi greutăţile. Consiliulŭ comunalŭ însĕ făcŭ cunoscutŭ, că renunţă în astfelŭ de împrejurărĭ la donaţiune, cu atâtŭ mai multŭ, pentru că visteria statului cere afară de cei 90,000 de francĭ încă o sumă de 80,000 de francĭ ca taxă pentru donaţiunea locului de ziditŭ, pe care e ziditŭ acumŭ museulŭ, făcutŭ în 1855. Acéstă provocare, a datŭ causă la unŭ procesŭ încă nefinitŭ între visteriă şi împĕrătésă, şi administraţiunea finanţelorŭ a fostŭ împuternicită, ca sĕ secuestreze diferitele veniturĭ ale împĕrătesei, care posede în Paris mai multe proprietăţĭ.

Satinŭ merveilleux negru (de totŭ de mătasă) 1 fl. 15 cr. metrulŭ până 8 fl. 60 cr. (în 16 dif. calităţĭ) trămite pentru câte o rochiă, séu cu bucata fără tacsa vamală la casele musteriilorŭ, depositulŭ fabricei de mătase a lui G. Henneberg (liferantŭ alŭ Curţii regale) în Zürich. Mostre sĕ trimitŭ imediatŭ. Scrisorile pentru Elveţia costă 10 cr.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	96.90	Bonurĭ croato-slavone	102.–
Rentă de hârtiă 5%	91.75	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	96 75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.80	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	117.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50	Renta de hârtiă austriacă	82.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.—	Renta de arg. austr.	82.70
Bonurĭ rurale ungare	103.25	Renta de aurŭ austr.	107 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.–	Losurile din 1860	138.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—	Acţiunile bănceĭ austro-ungare	859.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Act. băncei de creditŭ ung.	285.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.25	Act. băncei de creditŭ austr.	286.60
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
		Napoleon-d'orĭ	9.87 1/2
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.10
		Londra 10 Livres sterlinge	124.80

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 9 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	88	89
Renta rom. amort. (5%)	91 3/4	92 1/2
» convert. (6%)	87 1/2	88 1/2
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	30 1/2	31 1/2
Credit fonc. rural (7%)	101 1/4	102 1/4
» » » (5%)	86	86 1/2
» » urban (7%)	98	98
» » » (6%)	91 1/2	92 1/2
» » » (5%)	82 3/4	83 3/4
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
« » » Naţională	—	—
Aurŭ	11.%	10%
Bancnote austriace contra aurŭ	2·01	2.04

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 23 Maiu st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.87	Vênd.	8.90
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.86	»	9.87
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.12
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	»	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

materialului adunatŭ; de aicĭ se întêmplă, că aflămŭ materialŭ necorectŭ atâtŭ la începutŭ câtŭ şi la fine, despre care nu putemŭ presupune, că ar fi fostŭ necorectŭ de la începutŭ, ci că s'au comisŭ neesactităţile (nu ḑicŭ: falsificările) numai în decursulŭ operaţiunilorŭ făcute în oficiulŭ statisticŭ,

Nu mĕ voiu provoca la multe casurĭ, pentru că décă se póte undeva, apoi aicĭ chiarŭ că se póte aplica regula: „ab uno disce omnes.“

Cădêndu-mĭ în mână din întêmplare blancheta de recensemêntŭ a unui profesorŭ românŭ cu nume bunŭ la Românĭ, spre mai marea mea mirare amŭ vĕḑutŭ, că este introdusŭ cu limba maternă maghiară împreună cu soţia sa, care asemenea este română şi vorbesce fórte frumosŭ românesce.

Intre blanchetele de recensĕmêntŭ ale unorŭ comune românescĭ amŭ aflatŭ fórte multe persóne, carĭ pre lângă tóte că avéŭ nume românescĭ, sciau şi românesce şi erau de religiunea gr. or.. totuşĭ erau introduse cu limba maternă maghiară.

Ba ce e mai multŭ, amŭ aflatŭ şi atarĭ blanchete de recensemântŭ, în carĭ în rubrica primă pentru limba maternă era introdusă limba maghiară, în rubrica următóre era introdusŭ, că vorbesce românesce, după care apoi amŭ aflatŭ introdusŭ: »beszél egy kicsit magyarul is«, adecă, că gângăvesce câteve cuvinte şi ungureşce. Ce va sĕ ḑică acésta? Aceea, că respectivulŭ numai românesce scia vorbi, cum se cade, că alte limbi nu scia, şi ca prin urmare era românŭ.

Aceste suntŭ simptómele, prin carĭ m'amŭ convinsŭ, că neesactităţile s'au începutŭ de o dată cu împlerea blanchetelorŭ respective de o dată cu adunarea materialului de recensĕmêntŭ.

Că în oficiulŭ statisticŭ cu ce esactitate s'au prelucratŭ datele în favorulŭ celorŭ de la putere, dovadă este, că chiarŭ şi la prima revisiune s'a aflatŭ, că, din hyper-zelulŭ unorŭ diurnişţĭ, printre locuitorii comunelorŭ, curatŭ românescĭ încă s'au aflatŭ vĕrişĭ ungurĭ. Ce s'a aflatŭ şi ce s'a petrecutŭ în stadiulŭ celorlalte revisiunĭ acésta numai confidenţii d-lui Keleti o potŭ şci. Destulŭ atâta, că mai cu sémă cu jidanii s'a făcutŭ multă speculă. Limba jidovéscă ca atare n'a fostŭ admisă de limbă maternă. Déca unŭ jidovŭ scia ungurescе, acela necondiţionatŭ era introdusŭ în rubrica ungurilorŭ şi numai atuncĭ, décă nu era scrisŭ în blanchetă, că vorbesce şi unguresce, ci d. e. că vorbesce numai germanesce, românesce, slovăcesce etc. se întroduce în rubrica Germanilorŭ, Românilorŭ, Slovacilorŭ, etc. De aicĭ se esplică, că între Românĭ — după datele din 1881 — încă aflămŭ 8185 de inşĭ, carĭ aparţinŭ confesiunei israelite.

Afară de acésta au mai fostŭ încă rubrice în reservă, d. e. rubrica celorŭ ce nu sciu vorbi; rubrica celorŭ ce vorbiau o altă limbă patriotică nespecificată; rubrica celorŭ ce vorbiau o limbă străină, care nu se vorbesce la noi etc, din carĭ, precum şi din o mulţime de blanchete defectuóse, a fostŭ uşorŭ a spori numĕrulŭ naţiunei maghiare.

In urmă, tóte persónele dubióse, despre carĭ din blanchetele de recensĕmêntŭ nu se putea deduce, că ce limbă vorbescŭ, au fostŭ întroduse în rubrica Maghiarilorŭ.

Şi acum sĕ trecemŭ la ediţiunea oficiósă, care pórtă titlulŭ următorŭ: »A magyar korona országaiban az 1881 év elején végrehajtott népszámlálás eredményei, Budapest, 1882.« (Resultatulŭ recensĕmêntului îndeplinitŭ la începutulŭ anului 1881 în ţĕrile corónei unguresci, Budapesta 1882). Ediţiunea are douĕ tomurĭ. Tomulŭ I are şi o ediţiune specială cu textŭ paralelŭ maghiarŭ-germanŭ şi conţine mai multŭ resultatulŭ generalŭ alŭ datelorŭ după specificările adoptate, în care tomŭ după precuvêntare urmézŭ o schiţă (vázlat) istorică. Din acéstă schiţă este evidentŭ, că cei carĭ au făcutŭ tóte după placulŭ lorŭ şi au publicatŭ resultatulŭ după cum le-a venitŭ la socotélă, — în urmă cu slănina în mână încă totŭ ei stau de către pădure!

(Va urma).

—o—

Fórte potrivitŭ ca darŭ pentru confirmare.

—≡ Norocŭ neașteptatŭ ≡—

Am cumpĕratŭ la o licitațiune întregulŭ depositŭ alŭ unei renumite

Fabrice de césornice din Geneva

cu jumătate prețuluĭ regulatŭ, prin care sunt în plăcuta posițiune a espedia promptŭ mai josŭ însemnatele ceasornice fine la orĭ-cine 'mĭ va comanda, cu prețurĭ de batjocură, au costatŭ mai 'nainte capacele și regularea acestora atâtŭ, câtŭ se cere acum pentru întregulŭ césornicŭ, și spre dovada unei stricte solidităṭĭ se primesce îndărătŭ ori-ce ceasornicŭ, care nu va conveni, astŭ-felŭ suntŭ tóte comandele fără risicŭ.

Numai cu fl. 5.10

unŭ ceasornicŭ de buzunarŭ, cilindru din celŭ mai finŭ aurŭ do ble, séu argintŭ de nikel franțuzescŭ fórte finŭ gravatŭ, și guilosatŭ, regulatŭ pe minutŭ. Totŭ asemenea din argintŭ curatŭ de 13 probe, punciatŭ de oficiu c. r., bine aurite fl. 7. —

Numai fl. 7.40

unŭ ceasornicŭ anker din celŭ mai finŭ aurŭ double séu argintŭ nikel, finŭ gravatŭ și guilosatŭ, cu 15 rubine cu secundarŭ, repassatŭ după secunde. Totŭ acesta din argintŭ de 13 probe, punciatŭ de oficiu c. r. și bine auritŭ fl. 11. —

Numai fl. 8.50

unŭ remontoire de Washington din aurŭ-double, séu argintŭ nikel, de întorsŭ fără cheiă, cu aparatŭ pentru îndreptarea minutarelorŭ și cu unŭ mehanismŭ finŭ de nikel, totŭ acesta din argintŭ curatŭ de 13 probe, punciatŭ de oficiu c. r. fl. 13. —

Pentru mersulŭ regulatŭ alŭ tuturorŭ acestorŭ ceasornice se dă garanțiă pe cincĭ anĭ.

Pe lângă tótă eftinătatea fabulósă se mai dă gratis la fie-care ceasornicŭ și unŭ lanțŭ de aurŭ-double cu breloců, cheiă și carabinŭ.

Comandele cu banĭ gata, séu prin rambursă postală sĕ se adreseze la

Uhren-Fabriks-Hauptdepôt
Wien, III Hintere Zollamtsstrasse 9.

I. H. Rabinovics 4—4

Fórte potrivitŭ ca darŭ pentru confirmare.

6—6

„ALBINA"

institutŭ de creditŭ și de economiĭ

FILIALA BRAȘOVŬ

face următórele operațiunĭ:

1. primesce depunerĭ spre fructificare cu interese:
De $3^1/_2$ % fără denunciare,
» 4 % pe lângă denunciare de o lună,
» 5 % » » » 3 lunĭ,
și plătesce întrégă contribuțiunea de statŭ;
2. escomptéza polițe,
3. pe efecte notate la bursele din Viena, Pesta și Bucuresci împrumută 85 % din valórea cursului, cu 7 %,
4. împrumută pe mărfurĭ și producte, care representă o valóre positivă și nu suntŭ supuse stricăciunei,
5. cumpĕră și vinde totŭ felulŭ de monede și efecte,
6. réscumpĕră totŭ felulŭ de cupóne,
7. mijlocesce la centrala sa din Sibiiu împrumuturĭ hipotecare pe 10 séu 20 anĭ, în fine
8. cumpĕră și vinde după cursulŭ ḑilei scrisurile funciare proprii de 6 % și le lombardéză cu 90 %.

Revolverŭ

(Ecritoir)

═ cu 1 fl. ═

Ceva ne mai pomenitŭ până acuma în istoria anunciurilorŭ, oferŭ eu pentru ântêiadată on. publicŭ.

Eu dau adecă unŭ revolverŭ în mărimea naturală pentru 9 patróne mm. cu patŭ, țévă și casa négră pentru 6 patróne, poleitŭ finŭ și nichelatŭ, **numai cu 1 fl.**

Acestŭ revolverŭ minunatŭ este decóre nu numai pentru salonulŭ milionarului, ci și pentru cea mai simplă locuință din clasa mijlociă. Elŭ conține o cerusă (crayon, Bleistift) unŭ păstrătorŭ de condeie și unŭ cuțitașŭ de o construcțiă rară și frumósă.

De observatŭ. Nu vĕ speriațĭ de acéstă mică cheltuială și comandațĭ câtŭ mai iute, nu mai am multe în depositŭ și v'asigurŭ că décă vețĭ posede unŭ asemenea revolverŭ nu'lŭ vețĭ mai da nicĭ cu 50 fl.

Trimiterea prin rembursă séu cu banĭ gata prin firma: **HECHT**
Komissions- und Importhaus in WIEN,
INNERE STADT, KOLOWRAT-RING Nr. 9.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei" se potŭ face la 1 și la 15 ale fie-cărei lunĭ.

Administr. „Gaz. Trans."

In hala din Gróverŭ

(Festhalle)

Mare Serată cu Concertŭ

Marțĭ în 26 Maiu

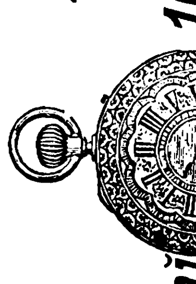
(a treia ḑi de Rusalii)

arangiată de **douĕ musicĭ** și adecă de musica militară și musica orășenéscă sub conducerea personală a dirigențilorŭ lorŭ respectivĭ, cari vorŭ esecutá pe rêndŭ cele mai plăcute și mai nouĕ piese musicale.

La acésta festivitate, ca și care încă nu s'a mai arangiatŭ în Brașovŭ, învitŭ pe onoratulŭ publicŭ cu tótă stima avisându'lŭ că am îngrijitŭ de bĕuturĭ și mâncărĭ bune.

2—2 **Fridericŭ Schmidt.**

Plătibilŭ în rate séu cu banĭ gata 10 procente mai eftinŭ!

vêndŭ ceasornice remontoir de aurŭ și de argintŭ, pendule, ceasornice pentru salonŭ, odăi și cu musică, cântândŭ dela 1 până la 10 piese, inele de aurŭ și de brilantŭ, lanțurĭ de ceasŭ, medalióne, crucĭ, brățărĭ și garniturĭ, și adică cu plata în rate lunare.

Marfa se va trimite îndată fiecărui comandatorŭ, după trimiterea primei rate. Vênḑare sub garanțiă. Tarife de prețurĭ ilustrate, în carĭ se cuprindŭ și mărimile ratelorŭ, dimpreună cu mostrele pentru alegere, se trimitŭ îndată franco, după trimiterea de 20 cr. în mărcĭ postale séu banĭ gata. Singurulŭ locŭ de vênḑare de platce cu numerĭ, carĭ lumineză clarŭ nóptea, patentate.

Totŭ felulŭ de reparaturĭ, orológe și juvaerurĭ se efeptuéză eftinŭ și promptŭ. Numai la producătorulŭ. — Adresa:

Jacob Fuchs, Uhren- und Goldwaaren Fabricant
(Firma înregistrată la tribunalulŭ de comerciu.)
WIEN I, Schulerstrasse Nr. 1 (Rotschild - Palais.)

Comande din provincie (Nr. 25)

—≡ sĕ executŭ punctualŭ ≡—

Pentru saisonulŭ de primăvară

Toalete

de promenade, de mirese

și de casă

Mantale de plóie, Jaquete și Mantile după cea mai nouă modă se confecționéză de grabă și cu prețurĭ moderate la

Kovásznai & Keresztesy

în salonulŭ lorŭ de confecțiunĭ de dame
Brașovŭ (piața mare.)

Mostre sĕ trimitŭ la cerere franco.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timișŭ	1.33	—	—	10.15
Brașovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediașŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blașiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiușŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vințulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu	10.08	5.59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirișŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinṭe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriș	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeșdu	8.38	5.11	—	
Clușiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vințulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiușŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blașŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediașŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigișóra	4.50	4.17	12.15	
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Brașovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timișŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	